IT-TABIB LUQA U ĠESÙ

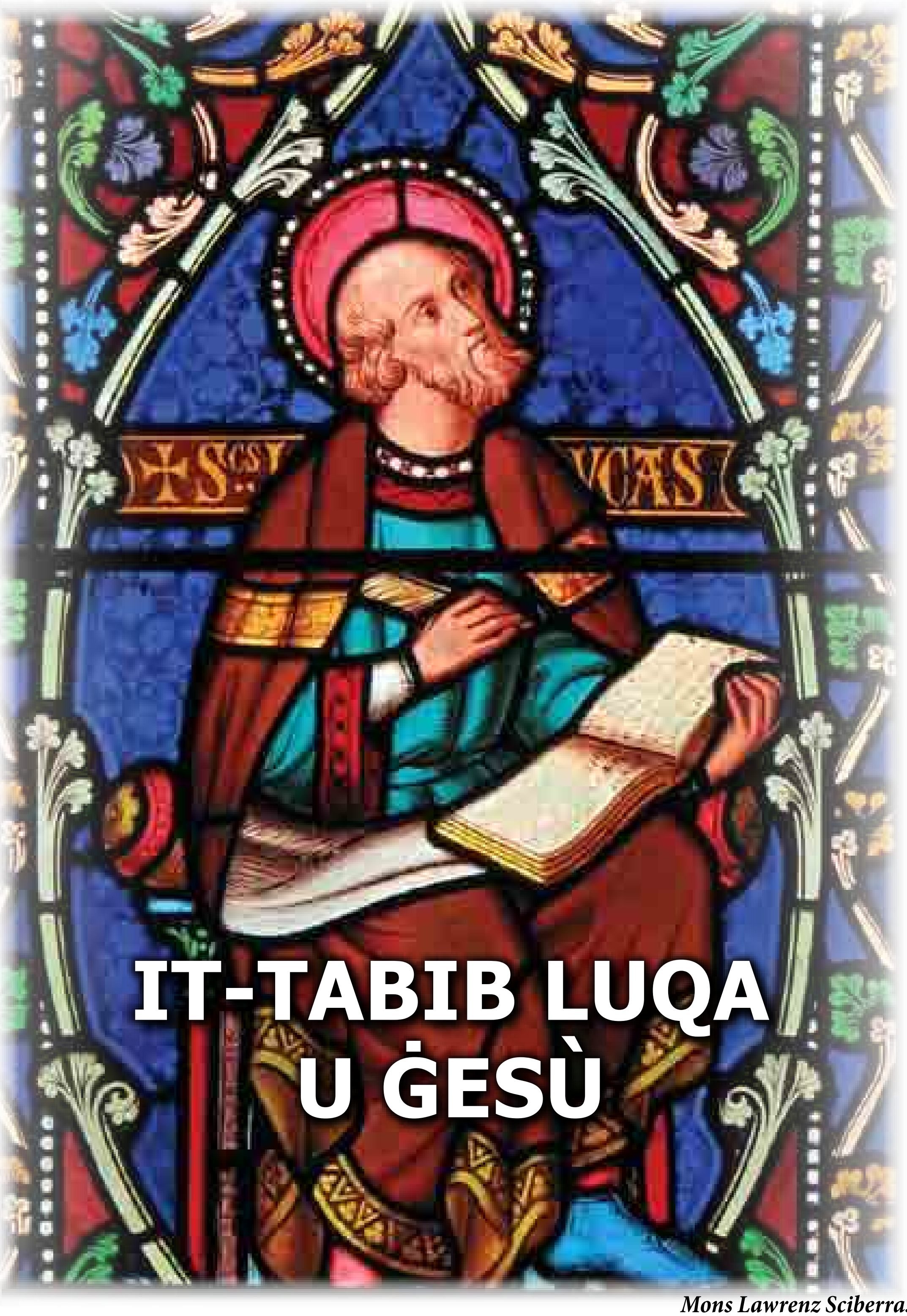

Mons Lawrenz Sciberras

Ma hemm l-ebda awtur fit-Testment il-Ġdid li żviluppa daqshekk il-kliem tekniku marbut mal-mard u l-fejqan daqs kemm għamel it-tabib Luqa. Hekk il-kelma *iaomai,* li tfisser tfejjaq, tati lura s-saħħa, f'Mattew qiegħda erba' darbiet, f'Mark tliet darbiet fi Ġwanni tliet darbiet u f'Luqa ħdax-il darba. Ukoll in-nom *therapeia*, tfisser tagħmel il-kura, mela tieħu l-mediċina ,f'Mt qiegħda sittax-il darba, f'Mk ħamsa, fi Ġw darba u f'Luqa

erbatax-il darba. Għalkemm originarjament il-verb *terateuwin* tfisser taqdi, tkun lest biex tgħin, dan il-verb fit-Testment il-Ġdid huwa sinonimu mal-fejqan, tati mill-ġdid is-saħħa, tikkura lil xi marid. Hekk jużah it-tabib Luqa.

Ġesù ifejjaq

Matul ħajtu Ġesù wettaq il-missjoni ta' tabib, dak li jfejjaq kemm il-mard fiżiku kif ukoll id-dwejjaq tar-ruħ. Hekk Ġesù iħalli lill-bniedem "sħiħ u salv". Hawn jidħol il-ħsieb mimli tal-kelma bl-Ebrajk shalom, li tfisser mhux biss paċI għaliex ma għandekx gwerer fil-pajjiż, imma shalom tfisser ukoll paċi u sliem interjuri. Il-ħafna fejqan li għamel Ġesù ġew mill-qawwa mogħtija lilu minn Alla Missieru. Din il-qawwa divina kienet tqanqal u tħeġġeġ lil Ġesù sabiex ifejjaq (Lq 5,17), tant li hekk kif ġabulu quddiemu l-paralitiku, Ġesù ħafirlu ħtijietu u reġa tah is-saħħa(Lq 5,18-26). Dan kien att ta' eżempju li bih Ġesù warrab tant skrupli ġejjin mill-għorrief tal-liġi, u mill-Fariżej. Quddiem dan il-fejqan in-nies baqgħu mistagħġbin u kkonkludew hekk: "Rajna ħwejjeġ tal-għaġeb illum" (Lq 5,26).
Dawk in-nies ilkoll kemm huma bdew jagħrfu u jaraw fil-mirakli ta' Ġesù xi ħaġa unika u singolari. Ġesù fejjaq tassew "lil dawk li kienu jeħtieġu l-fejqan" (Lq 9,1). U ma' dan il- fejqan Ġesù kien dejjem isieħeb it-tħabbir tas-saltna t'Alla. U

dan kollu huwa sinjal li l-bosta fejqan li għamel Ġesù, huma kollha marbuta mal-qawwa u l-għana t''Alla hawn fuq l-art. Meta Ġwanni l-Battista bagħat għand Ġesù numru ta' nies biex jistaqsuh, Luqa jfakkar fil-ħafna fejqan li f'dak il-mument stess kien għadu kemm għamel (Lq 7,21). Luqa ma kienx kuntent b'dan biss, għaliex ikompli ifakkar f'dak li ħabbar dwaru Isaija profeta, fejn jissemmew iz-zopop, il-lebbrużi, t-torox, il-mejtin, u lill-fqar tixxandrilhom "il-bxara t-tajba" (Lq 7,22). Kien hemm anke min skandalizza ruħu quddiem dan kollu.

Għalkemm il-ħniena ta' Ġesù lejn il-morda u l-bżonnjużi ma tissemmiex, imma fil-fatt din tidher fil-fejqan ta' ħafna kwalitajiet ta' morda. B'ton ta' mħabba Ġesù jsejjaħ binti lil mara bit-tnixxija tad-demm (Lq 8,42-48); illi kollha rogħda u biża' stqarret pubblikament li kienet hi li messet tarf il-libsa tiegħu. Lill-kap tas-sinagoga Ġajru, fil-waqt li oħrajn daħku bih għaliex Ġesù indika li t-tifla mhix mejta imma rieqda, Ġesù nissel fih fiduċja u kuraġġ (8,49-56). L-istess ħaġa ġrat f'dak il-missier li ibnu kien ibati b'tal-qamar (Lq 9,37-43). L-għama ta' Ġeriko wara li talab ħniena lil Ġesù mhux biss inħeles mill-għama li kellu, imma ġie milqugħ bħala dixxiplu u mexa tassew wara Ġesù (Lq 18,35-43). Dan ir-raġel, li b'vuċi għolja sejjaħ lil Ġesù "Bin David", il-fidi tiegħu saret it-tip ta' dak li jrid jimxi wara Ġesù sa Ġerusalemm, mela sal-mewt.

Dawn ir-rakkonti nġabru mit-tradizzjoni sinottika, biex imbagħad ġew modifikati minn Luqa. Ma dawn Luqa żied il-fejqan ta' mara mifluġa (Lq 13,10-17), dak tar-raġel marid bl-ilma (Lq 14,1-6). Dawn Luqa jiktibhom ukoll għaliex saru f'jum is-Sibt u fl-istess ħin b'difiża għalih stess. "Kif qal hekk, kull min kien kontra tiegħu regħex bil-mistħija; iżda n-nies ilkoll ferħu għal dawk l-għeġubijiet kollha li kien qiegħed jagħmel" (Lq 13,17). Għalhekk wieħed ma għandu qatt jiddubita li Luqa kien jaf sew li Ġesù huwa sinjur ukoll tas-Sibt. Luqa seta elebora ħafna l-bosta fejqan, u dan għamlu biex iwassal il-kerigma tiegħu: imma għal Luqa l-persuna ta' Ġesù li fejjaq tant kwalitajiet ta' mard hija waħda tassew importanti u dominanti daqskemm ċentrali.

Bħala għan tal-ħidma ta' Ġesù li jfejjaq il-morda u jxandrilhom is-saltna t'Alla, Luqa juri ħniena ma' dawn imnikkta u soċjalment imwarrba (lq 4,18; 7,21). Fil-mirakli li għamel Ġesù, toħroġ fid-dieher (beraħ) il-figura straordinarja ta' Ġesù, u li f'dawn is-sinjali huwa dejjem wassal ix-xeħta eskatoloġika. Ma nistgħux inwarrbu għal kollox ċerti ġesti kull tant donnhom jidhru strambi li kien jagħmel Ġesù waqt il-mirakli, eżempju it-tqegħid tal-idejn, il-mess, il-bżieq, iż-żejt; imma l-element deċisiv huwa dejjem il-kelma qawwija ta' Ġesù, illi tqanqal il-qawwa t'Alla u tfejjaq il-morda. Ġesù amar lid-demonju li kien jgħakkes lil wieħed marid: "Iskot u oħroġ minnu" (Lq 4,35). Ġesù ħeles l-imxajtan ta' Ġerasa maħkum minn ħafna demonji. Ġesù wkoll jibgħat id-dar bniedem li fejqu u jgħidlu: "Erġa' lura lejn id-dar u għarraf kull ma għamel Alla miegħek" (Lq 8,39).

Ġesù jibgħat

Naraw il Ġesù jibgħat it-tnax u jagħtihom is-setgħa u l-awtorità li jkeċċu x-xjaten u jfejjqu l-morda (Lq 9,1). Din is-setgħa tal-fejqan mogħtija minn Ġesù, kellha twassal il-ġrajja tan-nobbiltà t'Alla (Lq 9,2.6). Għal Luqa din il-ġrajja tkompli titwessa meta issa Ġesù jibgħat tnejn u sebgħin dixxplu oħra (Lq 10,1). Hawn mela jidher sinjal ċar sew taż-żmien ta' qabel il-kristjaneżmu. Hekk terġa' tidħol fix-xena l-idea tal-profeti itineranti li bil-kelma mħeġġa u bl-eżempju qawwi tagħhom waslu l-Kelma t'Alla fost il-bnedmin.

Wara l-qawmien dan l-impenn kariżmatiku,

Ġesù jibgħat it-tnax u jagħtihom is-setgħa u l-awtorità li jkeċċu x-xjaten u jfejjqu l-morda

imwieżen minn qawwa oħra kompla jiżviluppa mill-ġdid. Dan kien sar moviment kollu kemm hu kbir u ġdid li fil-għamla tiegħu kien ħa diversi xejriet. Sa mill-bidu nett dehret għaqda sħiħa bejn il-predikazzjoni u l-fejqan tal-morda. Dawk li ġew mibgħutin kellhom ifejqu l-morda u jxandru lin-nies li "is-saltna t'Alla waslitilkom" (Lq 10,9). Għal dawk imbagħad li ma jaċċettawx il-predikazzjoni tas-saltna t'Alla, din issir għalihom verdett kontrihom stess "Jekk ma jilqgħukomx, oħorġu minn dik il-belt u farfru sa t-trab tagħha minn ma' riġlejkom bħala xhieda kontrihom" (Lq 9,5) Ara wkoll Lq 10,10.

Fl-ewwel żminijiet tal-Kristjaneżmu, l-fejqan fil-komunità primitiva kompla jsir. Matul dan iż-żmien tal-Ispirtu il-qawwa tawmaturga ta' Ġesù kompliet toħroġ fid-dieher u dan bħala konferma tal-predikazzjoni missjonarja. Il-bosta fejqan li saru f'isem Ġesù Kristu (Atti 3,6; 4,30), kif ukoll bil-qawwa tal-Ispirtu qaddis (Lq 8,18; 9,17) huma sinjali li Ġesù huwa l-qaddej t'Alla u li qiegħed fil-komunità biex jinkoraġġiha u jsaħħaħha (Lq 4,30). Għalhekk kollox flimkien kompla juri dik il-konvinzjoni li fil-Knisja tal-bidu l-fejqan juri l-qawwa u s-setgħa li jidhru fit-tħabbira tas-salvazzjoni. Din il-kerigma għalhekk ħadet dak it-timbru li hija reliġon ta' fejqan, mediċina tar-ruħ u tal-ġisem, u li bħala għan kellha wkoll il-fejqan fil-ġisem tal-marid. Dan kien jinħass bħala wieħed mill-akbar doveri tagħha. U kien proprju dan is-sinjal tal-fejqan, li jagħżel din ir-reliġjon ġdida mir-reliġjonijiet l-oħra. Dan kien ifisser ukoll li dan it-twemmin għandu ħafna, anzi ġej mid-divin.

Ta' interess partikulari huwa l-fatt kif fl-evanġelju toħroġ ħafna fid-dieher il-professjonalità ta' Luqa lejn il-mediċina. Dan jidher waħda sew għaliex huwa jikteb diversi espressjonijiet marbutin sfiq mal-mard. Hekk fil-każ ta' omm il-mara ta' Xmun Pietru, Luqa jikteb li din kellha "deni qawwi" (Lq 4,38). Fil-każ tar-raġel Lebbruż Luqa josserva li dan ir-raġel kien "marid sewwa bil-lebbra" (Lq 5,12). Għal dak il-mifluġ, Luqa jgħid li kien "mifluġ fuq mitraħ" (Lq 5,18). Għal mara bit-tnixxija tad-demm, Luqa iżid li kien ilha tnax-il sena, li ħliet ġidha kollu fit-tobba, u ħadd minnhom ma kellu ħila jfejjaqha" (Lq 8,43). Mark imbagħad ikompli jżid li marret għall-agħar (5,26). Hemm ukoll il-każ ta' missier Publiju, Luqa jidħol fid-dettal u jgħid li dan kien ibati bid-deni u bid-disenterija (Atti 28,8). Għalkemm dan kollu li ktibna dwaru huwa veru però għal Luqa l-veru tabib huwa biss Ġesù, li jfejjaq il-morda kollha u dan bil-qawwa mogħtija lilu minn Alla. Wara l-ġrajja tal-Għid imbagħad il-Knisja li bdiet tikber kompliet tħaddem ukoll din il-qawwa ta' fejqan li kien jagħmel parti mis-siġil tad-divinità.